

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020

Prowadząca Sylwia Skupień

PROW 2014-2020

Program stanowi podstawę realizacji II filara Wspólnej Polityki Rolnej w Polsce w latach 2014-2020 i jest jednym z elementów Umowy Partnerstwa, która została przyjęta przez Radę Ministrów i przesłana Komisji Europejskiej w dniu 10 stycznia 2014 r. Będzie realizował sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020 .

PROW 2014-2020

Na realizację Programu w latach 2014-2020 przeznaczono, łącznie ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz krajowych środków publicznych, kwotę ponad **13,5 mld** euro.

PROW 2014-2020

Planowane działania inwestycyjne

1. Pomoc na inwestycje w gospodarstwach rolnych położonych na obszarach Natura 2000;
2. Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN;
3. Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych
(Modernizacja gospodarstw rolnych)

Pomoc na inwestycje w gospodarstwach rolnych położonych na obszarach Natura 2000 (Modernizacja gospodarstw rolnych)

RODZAJ WSPARCIA - refundacja części kosztów
kwalifikowalnych operacji.

Pomoc na inwestycje w gospodarstwach rolnych położonych na obszarach Natura 2000 (Modernizacja gospodarstw rolnych)

Gospodarstwa rolne położone na obszarach Natura 2000 napotykają na szereg wymogów związanych z obowiązkiem realizacji zadań ochronnych przewidzianych dla danego obszaru. Plany ochrony obszarów Natura 2000 odnoszą się zwłaszcza do gospodarowania na trwałych użytkach zielonych. Stąd w zakres PROW 2014-2020 włączony zostaje instrument wsparcia inwestycji związanych z rolniczym wykorzystaniem łąk i pastwisk oraz produkcją zwierzęcą, prowadzonymi zgodnie z wymogami ochrony środowiska.

Pomoc na inwestycje w gospodarstwach rolnych położonych na obszarach Natura 2000 (Modernizacja gospodarstw rolnych)

Warunki kwalifikowalności:

Pomoc może być przyznana na inwestycje dotyczące gospodarstwa położonego na obszarze Natura 2000.

W gospodarstwie zachowana zostanie obsada zwierząt, wynikająca z planu zadań ochronnych lub, gdy program ochrony nie określa dopuszczalnej obsady zwierząt, maksymalnie 2 DJP/ha;

W przypadku inwestycji związanych z rozwojem produkcji zwierzęcej pomoc dotyczy produkcji zwierząt trawożernych na bazie trwałych użytków zielonych należących do gospodarstwa.

Pomoc na inwestycje w gospodarstwach rolnych położonych na obszarach Natura 2000 (Modernizacja gospodarstw rolnych)

Kryteria wyboru:

Preferowane będą gospodarstwa posiadające dużą powierzchnię trwałych użytków zielonych położonych na obszarze Natura 2000.

Preferowane będą operacje obejmujące inwestycje ściśle związane z wymogami, jakie wynikają dla gospodarstwa z planu ochrony obszaru Natura 2000.

Preferowane będą operacje realizowane przez młodych rolników.

Pomoc na inwestycje w gospodarstwach rolnych położonych na obszarach Natura 2000 (Modernizacja gospodarstw rolnych)

Kwoty i stawki wsparcia :

- 60% kosztów kwalifikowalnych operacji w przypadku młodych rolników,
- 50% kosztów kwalifikowalnych w przypadku pozostałych operacji.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne nie może przekroczyć:

- 200 tys. zł jeśli na inwestycje niezwiązane z budową lub modernizacją budynków inwentarskich;
- 500 tys. zł jeśli operacja obejmuje budowę, modernizację budynków inwentarskich lub adaptację innych istniejących w gospodarstwie budynków na budynki inwentarskie

Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN (Modernizacja gospodarstw rolnych)

Opis rodzaju operacji:

W Polsce dokonano wydzielenia nowych obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenie azotanami ze źródeł rolniczych (OSN).

Gospodarstwa rolne położone na tych obszarach prowadzące produkcję zwierzęcą powinny posiadać urządzenia do gromadzenia i przechowywania nawozów naturalnych o wielkości pozwalającej na co najmniej 6-miesięczne przechowywanie nawozów naturalnych, dzięki czemu możliwe jest ich racjonalne wykorzystanie w sposób minimalizujący zanieczyszczenia wód gruntowych.

Planowane wsparcie inwestycyjne ma na celu ułatwienie gospodarstwom dostosowania się do nowych wymogów.

Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN (Modernizacja gospodarstw rolnych)

- **Rodzaj wsparcia:** Pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowalnych operacji.

Beneficjenci:

Rolnicy.

Koszty kwalifikowane:

- Koszty budowy (a także przebudowy lub rozbudowy) urządzeń do gromadzenia, przechowywania i aplikacji nawozów naturalnych oraz przechowywania pasz soczystych.
- Koszty ogólne.

Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN (Modernizacja gospodarstw rolnych)

Pomoc może być przyznana na inwestycje dotyczące gospodarstwa położonego na obszarze OSN i prowadzącego produkcję zwierzęcą.

Wykluczone ze wsparcia są gospodarstwa, dla których zgodnie z art.18 ustawy o nawozach i nawożeniu wymagane są pozwolenia zintegrowane tj. gospodarstwa prowadzące chów lub hodowlę drobiu powyżej 40000 stanowisk lub chów lub hodowlę świń powyżej 2000 stanowisk dla świń powyżej 30 kg lub 750 stanowisk dla macior.

Zakres inwestycji musi być dostosowany do potrzeb gospodarstwa, w szczególności wymaga się, aby po realizacji inwestycji gospodarstwo wyposażone było w urządzenia do składowania nawozów naturalnych o pojemności (powierzchni) odpowiadającej co najmniej 6 miesięcznej produkcji nawozów naturalnych w tym gospodarstwie.

Wsparcie na inwestycje o charakterze dostosowawczym może być udzielane jedynie w okresie realizacji programu działań dla danego OSN lub w ciągu 12 miesięcy od daty, gdy dany standard stał się obowiązkowy, a w przypadku młodych rolników także w okresie 24 mies. od daty przejęcia gospodarstwa.

Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN (Modernizacja gospodarstw rolnych)

Kryteria wyboru:

Ze względu na cel działania, jakim jest ograniczenie zanieczyszczeń pochodzących z produkcji zwierzęcej, preferowane będą operacje w gospodarstwach utrzymujących dużą liczbę zwierząt (mierzoną liczbą dużych jednostek przeliczeniowych DJP).

Preferowane będą gospodarstwa prowadzone przez młodych rolników.

Kwoty wsparcia:

- 60% kosztów kwalifikowalnych operacji w przypadku młodych rolników,
- 50% kosztów kwalifikowalnych w przypadku pozostałych operacji.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne nie może przekroczyć 50 tys. zł.

Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych (Modernizacja gospodarstw rolnych)

Pomoc jest udzielana na materialne lub niematerialne inwestycje poprawiające ogólne wyniki (ogólną wydajność) gospodarstw rolnych prowadzących zarobkową działalność rolniczą.

W ramach tego instrumentu wsparcia mogą być realizowane wyłącznie takie rodzaje operacji, które będą przyczyniały się do poprawy ogólnych wyników gospodarstwa. Poprzez poprawę ogólnych wyników gospodarstwa rolnego rozumie się poprawę konkurencyjności i zwiększenie rentowności gospodarstwa rolnego w wyniku jego restrukturyzacji.

Restrukturyzacja musi doprowadzić do wzrostu wartości dodanej brutto w gospodarstwie (GVA), w szczególności w wyniku racjonalizacji technologii produkcji lub wprowadzenia innowacji, zmiany profilu lub skali produkcji, poprawy jakości produkcji lub zwiększenia wartości dodanej produktu, co najmniej o 10% w odniesieniu do roku bazowego w okresie 5 lat od dnia przyznania pomocy.

Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych (Modernizacja gospodarstw rolnych)

Poprawa ogólnych wyników gospodarstwa rolnego fakultatywnie może dotyczyć:

- poprawy efektywności korzystania z zasobów wodnych w gospodarstwie,
- poprawy efektywności wykorzystania energii w gospodarstwie,
- zwiększenia wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w gospodarstwie,
- redukcji emisji gazów cieplarnianych i amoniaku z rolnictwa w gospodarstwie,

Operacje mogą dotyczyć produkcji produktów rolnych, żywnościowych jak i nieżywnościowych, a także przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie.

W ramach tego instrumentu wsparcia będą również realizowane inwestycje zbiorowe, przez które rozumie się operacje realizowane przez co najmniej dwóch rolników, dotyczące gospodarstw tych rolników, w nich realizowane i przyczyniające się do poprawy ogólnych wyników tych gospodarstw.

Uzasadnione ekonomicznie wykorzystanie odnawialnych źródeł energii może stanowić element operacji.

Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych (Modernizacja gospodarstw rolnych)

Celem instrumentu wsparcia jest zwiększenie rentowności i konkurencyjności gospodarstw w następujących obszarach:

- rozwój produkcji psiań,
- rozwój produkcji mleka krowiego,
- rozwój produkcji bydła mięsnego,
- operacje związane z racjonalizacją technologii produkcji, wprowadzeniem innowacji, zmianą profilu produkcji, zwiększeniem skali produkcji, poprawą jakości produkcji lub zwiększeniem wartości dodanej produktu.

Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych (Modernizacja gospodarstw rolnych)

Pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowalnych operacji.

Beneficjent:

Rolnik prowadzący działalność rolniczą w celach zarobkowych lub grupa takich rolników.

W przypadku rolnika będącego jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, o pomoc może ubiegać się jedynie spółka osobowa.

Grupę rolników stanowi co najmniej dwóch rolników, którzy ubiegają się wspólnie o pomoc w ramach tego poddziałania w celu zrealizowania inwestycji zbiorowej.

Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych (Modernizacja gospodarstw rolnych)

Koszty kwalifikowalne obejmują:

- koszty budowy lub modernizacji budynków lub budowli;
- koszty zakupu (w tym również instalacji) lub leasingu, zakończonego przeniesieniem prawa własności, nowych maszyn i wyposażenia do wartości rynkowej majątku;
- koszty zakupu (w tym również instalacji) lub budowy elementów infrastruktury technicznej;
- koszty ogólne związane z wydatkami, o których mowa w ww. punktach, takie jak koszty przygotowania dokumentacji technicznej operacji, sprawowania nadzoru inwestorskiego lub autorskiego, czy koszty związane z kierowaniem robotami budowlanymi, opłaty za konsultacje,
- opłaty za doradztwo na temat zrównoważenia środowiskowego i gospodarczego, w tym studia wykonalności;
- koszty zakładania sadów i plantacji krzewów owocowych owocujących efektywnie dłużej niż 5 lat;
- koszty zakupu lub rozwoju oprogramowania komputerowego i zakupu patentów, licencji, praw autorskich, znaków towarowych.

Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych (Modernizacja gospodarstw rolnych)

Inwestycje, których dotyczą ww. koszty, muszą być bezpośrednio związane z działalnością rolniczą, w tym również mogą dotyczyć przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie.

Nie ma możliwości wsparcia zakupu zwierząt.

Leasing zwrotny, dodatkowe koszty związane z umową leasingu, takie jak np. marża finansującego i ubezpieczenie oraz podatek VAT nie są kosztami kwalifikowalnymi.

Nie przewiduje się dofinansowania prostych inwestycji odtworzeniowych.

Koszty kwalifikowalne zostaną uszczegółowione na poziomie przepisów krajowych.

W przypadku beneficjentów, którzy w ramach PROW 2007-2013 zakupili: ciągniki, kombajny, opryskiwacze, rozrzutniki nawozów mineralnych, wozy asenizacyjne, ładowacze, przyczepy, ładowarki teleskopowe, wózki widłowe oraz inne maszyny, za niekwalifikowalny uznaje zakup rzeczy tego samego rodzaju, jak rzecz dofinansowana w ramach PROW 2007-2013 (np. kolejnego rozrzutnika).

Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych (Modernizacja gospodarstw rolnych)

Warunki kwalifikowalności:

Pomoc może być przyznana wyłącznie w przypadku, gdy realizacja inwestycji jest uzasadniona ekonomicznie, w tym pod względem kosztów, oraz nie jest możliwa bez udziału środków publicznych (unikanie efektu deadweight).

O pomoc może ubiegać się rolnik, który prowadzi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność rolniczą.

Pomoc dotyczy gospodarstw prowadzących zarobkową działalność rolniczą w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej.

W przypadku produkcji zwierzęcej pomoc dotyczy wyłącznie produkcji w zakresie zwierząt gospodarskich w rozumieniu przepisów o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich.

Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych (Modernizacja gospodarstw rolnych)

O pomoc może ubiegać się rolnik:

- posiadający gospodarstwo rolne w rozumieniu Kodeksu cywilnego, o powierzchni użytków rolnych co najmniej 1 ha lub nieruchomości służącą do prowadzenia produkcji w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, w brzmieniu na dzień wejścia w życie Programu, zwanych dalej „gospodarstwem” i kierujący tym gospodarstwem.

Wielkość ekonomiczna gospodarstwa uprawnionego do otrzymania pomocy stanowi co najmniej równowartość 10 tys. euro i nie jest większa niż 200 tys. euro.

Od powyższej zasady przewiduje się wyjątek dla inwestycji dotyczących rozwoju produkcji mleka krowiego. W przypadku takich inwestycji pomoc może być przyznana, jeżeli w gospodarstwie jest utrzymywane co najmniej 25 krów albo utrzymywane jest minimum 15 krów i w wyniku realizacji operacji do dnia złożenia wniosku o płatność ostateczną osiągnięty zostanie próg co najmniej 25 krów oraz wielkość ekonomiczna gospodarstwa uprawnionego do otrzymania pomocy nie jest większa niż 200 tys. Euro.

Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych (Modernizacja gospodarstw rolnych)

Rolnik posiadający gospodarstwo o powierzchni powyżej 300 ha nie może ubiegać się o pomoc w ramach tego instrumentu wsparcia.

W przypadku grupy rolników warunek posiadania gospodarstwa powinien być spełniony przez każdego z rolników tworzących grupę, jednakże dopuszcza się, aby gospodarstwo nie miało wymaganej minimalnej wielkości ekonomicznej, jeżeli:

- w wyniku realizacji operacji taką wielkość osiągnie,
- suma wielkości ekonomicznej gospodarstw rolników tworzących grupę wynosi minimum 15 tys. euro.

Żadne z gospodarstw rolników tworzących grupę nie może mieć większej, niż wskazane powyżej, maksymalnej wielkości ekonomicznej lub powierzchni.

Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych (Modernizacja gospodarstw rolnych)

W przypadku beneficjenta, który posiada więcej niż jedno gospodarstwo, warunki kwalifikowalności takie jak: wielkość ekonomiczna, liczba krów oraz wymagana maksymalna powierzchnia są ustalone przez sumowanie wielkości ekonomicznej, krów i powierzchni gospodarstw.

Nie przewiduje się wsparcia gospodarstw w zakresie chowu drobiu, chyba że produkcja jest ekologiczna albo operacja będzie polegała na zmianie sposobu chowu z konwencjonalnego na ekologiczny.

W związku z realizacją operacji wartość dodana brutto w gospodarstwie ma wzrosnąć **co najmniej o 10 %** w odniesieniu do roku bazowego w okresie 5 lat od dnia przyznania pomocy.

Beneficjent zobowiązuje się do prowadzenia w gospodarstwie uproszczonej rachunkowości od dnia przyznania pomocy.

W przypadku inwestycji, której celem będzie prowadzenie działalności w zakresie produkcji psiań, po zrealizowaniu operacji minimalna liczba loch ma wynosić 50.

Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych (Modernizacja gospodarstw rolnych)

Przewiduje się, w szczególności, preferencje w przyznawaniu pomocy dla operacji:

- dotyczących budowy lub modernizacji budynków inwentarskich, lub magazynów paszowych,
- wpływających na zwiększenie uczestnictwa w rynku lub zróżnicowanie produkcji rolnej lub dotyczących produkcji ekologicznej,
- wpływających na cele przekrojowe, w tym:

poprawę efektywności korzystania z zasobów wodnych w gospodarstwie, poprawę efektywności wykorzystania energii w gospodarstwie, zwiększenie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w gospodarstwie, redukcję emisji gazów cieplarnianych i amoniaku z rolnictwa w gospodarstwie.

Przewiduje się możliwość wprowadzenia kryteriów wyboru preferujących wielkość gospodarstwa lub wielkość produkcji w gospodarstwie.

Przewiduje się możliwość przeprowadzania naborów wojewódzkich, z kryteriami uzupełnionymi o kryteria zgodne z potrzebami zdefiniowanymi w danym województwie.

Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych (Modernizacja gospodarstw rolnych)

Stawki wsparcia:

- 60% kosztów kwalifikowalnych operacji w przypadku młodych rolników i inwestycji zbiorowych albo,
- 50% kosztów kwalifikowalnych w przypadku pozostałych operacji i nie mniej niż 30% kosztów kwalifikowalnych.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne, w tym na realizację projektów zbiorowych, w ramach poddziałania, w okresie realizacji PROW 2014-2020, nie może przekroczyć:

- 900 000 zł –w przypadku operacji realizowanej w ramach celu –rozwój produkcji psiań,
- 500 000 zł –w przypadku pozostałych celów, przy czym na inwestycje niezwiązane bezpośrednio z budową, modernizacją budynków inwentarskich lub adaptacją innych istniejących w gospodarstwie budynków na budynki inwentarskie, lub budową lub modernizacją magazynów paszowych w gospodarstwach, w których prowadzona jest produkcja zwierzęca, nie może przekroczyć 200 tys. zł.

Powyższe limity nie łączą się.

Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych (Modernizacja gospodarstw rolnych)

Pomoc przyznaje się na operację o planowanej wysokości kosztów kwalifikowalnych powyżej 50 tys. zł.

Jeżeli beneficjent ubiega się o pomoc albo przyznano mu pomoc w ramach poddziałania „Restrukturyzacja małych gospodarstw” wyżej wymienione limity pomniejsza się o wysokość premii.

Beneficjent może realizować operacje indywidualnie i zbiorowo z tym, że limit na drugą operację jest zawsze pomniejszony o kwotę pomocy udzielonej na pierwszą operację, niezależnie od tego, która operacja została zrealizowana jako pierwsza.

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich (Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej)

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich (Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej)

Beneficjenci - osoby fizyczne

Rodzaj wsparcia - premia na rozpoczęcie działalności pozarolniczej

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich (Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej)

Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” realizują cel szczegółowy ułatwianie różnicowania działalności, zakładania i rozwoju małych przedsiębiorstw, a także tworzenia miejsc pracy.

Wspierane jest podejmowanie działalności pozarolniczej przez rolników, małżonków rolników, domowników i beneficjentów „Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa”, dzięki czemu będą oni mogli uzyskiwać dochody spoza rolnictwa. „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” sprzyjają realizacji operacji innowacyjnych, dzięki czemu przyczyniają się do realizacji celu przekrojowego polityki rozwoju obszarów wiejskich, tj. innowacyjności.

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich (Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej)

Warunki kwalifikowalności:

Pomoc może być przyznana, jeżeli wnioskodawca jest beneficjentem „Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa” lub spełnia następujące warunki:

- wnioskodawca jest ubezpieczony na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników z mocy ustawy i w pełnym zakresie jako rolnik, małżonek rolnika lub domownik,
- gospodarstwo rolne, w którym pracuje wnioskodawca, ma wielkość ekonomiczną nie większą niż 15 tys. Euro,
- za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy przyznano płatność do gruntów rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, w którym pracuje wnioskodawca,
- gospodarstwo rolne, w którym pracuje wnioskodawca położone jest w miejscowości należącej do: gminy wiejskiej lub gminy miejsko- wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców, lub gminy miejskiej z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców;
- wnioskodawca przedłoży biznesplan dotyczący planowanej działalności pozarolniczej.

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich (Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej)

Biznesplan powinien zakładać, że:

- miejsce zamieszkania wnioskodawcy oraz główne miejsce wykonywania działalności znajduje się w miejscowości, należącej do: gminy wiejskiej lub gminy miejsko-wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców, lub gminy miejskiej z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców,
- jeżeli inwestycja jest związana z nieruchomością, to miejsce położenia tej nieruchomości znajduje się na obszarze zdefiniowanym powyżej,
- nastąpi utworzenie co najmniej jednego miejsca pracy w przeliczeniu średniorocznym (również samozatrudnienie).

Pomocy nie przyznaje się osobie, która jest beneficjentem jednego z poniższych instrumentów wsparcia: „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” objętego PROW 2007-2013, „Premie dla młodych rolników”, „Restrukturyzacja małych gospodarstw” objętych PROW 2014-2020.

Beneficjent rozpoczyna realizację biznesplanu w terminie 9 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy.

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich (Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej)

Beneficjent zobowiązuje się do realizacji biznesplanu.

Beneficjent zarejestruje działalność w odpowiednim rejestrze lub systemie.

Beneficjent zobowiązuje się do podlegania ubezpieczeniu społecznemu na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych do dnia upływu okresu związania celem.

Beneficjent nie będzie podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników do dnia upływu okresu związania celem.

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich (Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej)

Kryteria wyboru mogą w szczególności preferować operacje:

- o charakterze innowacyjnym;
- realizowane przez osoby będące beneficjentami poddziałania „Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa”;
- realizowane przez osoby zamieszkujące na terenie powiatów o najwyższym poziomie bezrobocia w województwie;
- zakładające utworzenie miejsc pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne (nie dotyczy samozatrudnienia);
- realizowane przez osoby, które mają odpowiednie kwalifikacje z zakresu prowadzenia działalności pozarolniczej przewidzianej w biznesplanie,

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich (Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej)

Premia powinna być wydatkowana zgodnie z założeniami biznesplanu,
w szczególności na:

- budowę lub modernizację obiektów budowlanych,
- zakup, w tym również instalację, nowych maszyn, urządzeń, w tym sprzętu komputerowego i oprogramowania,
- koszty ogólne.

Kwoty i wielkość wsparcia

Pomoc ma formę premii wynoszącej maksymalnie **100 000 zł**, wypłacanej w dwóch ratach: pierwsza w wysokości 80%, druga 20% kwoty pomocy.

Wypłacenie drugiej raty uzależnione jest od prawidłowej realizacji biznesplanu.

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw (Restrukturyzacja małych gospodarstw)

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw (Restrukturyzacja małych gospodarstw)

Beneficjenci:

Rolnik będący osobą fizyczną ubezpieczoną na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników z mocy ustawy i w pełnym zakresie jako rolnik, prowadzącą wyłącznie działalność rolniczą.

Premia może być przyznana tylko raz w okresie realizacji PROW 2014-2020 osobie i na gospodarstwo, tj. na grunty rolne, które wchodziły w skład gospodarstwa objętego pomocą, chyba że pomoc została przyznana, lecz nie została wypłacona z powodu np. rezygnacji. W przypadku małżonków premię może otrzymać tylko jedno z nich, niezależnie od tego, czy prowadzą wspólne gospodarstwo, czy odrębne gospodarstwa.

Rodzaj wsparcia - premia na restrukturyzację małych gospodarstw

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw (Restrukturyzacja małych gospodarstw)

Pomoc może być przyznana wnioskodawcy, który:

- ▶ prowadzi na terytorium RP działalność rolniczą w celach zarobkowych;
- ▶ jest posiadaczem samoistnym lub zależnym gospodarstwa rolnego w rozumieniu Kodeksu cywilnego, o powierzchni użytków rolnych co najmniej 1 ha lub nieruchomości służącej do prowadzenia produkcji w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników;
- ▶ posiada gospodarstwo rolne o wielkości ekonomicznej mniejszej niż 10 tys. euro,
- ▶ przedłoży biznesplan dotyczący restrukturyzacji gospodarstwa.

Biznesplan powinien przedstawiać koncepcję restrukturyzacji gospodarstwa, w wyniku której nastąpi wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa.

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw (Restrukturyzacja małych gospodarstw)

Pomocy **nie przyznaje się**:

- ▶ na inwestycje dotyczące plantacji roślin wieloletnich na cele energetyczne oraz niektórych działów specjalnych produkcji rolnej, w szczególności: hodowli zwierząt laboratoryjnych, hodowli ryb akwariowych, hodowli psów rasowych, hodowli kotów rasowych;
- ▶ osobie, która jest beneficjentem jednego z poniższych instrumentów wsparcia:
 - „Ułatwianie startu młodym rolnikom”, „Modernizacja gospodarstw rolnych”, „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” objętych PROW 2007-2013,
 - „Modernizacja gospodarstw rolnych”, „Premie dla młodych rolników”, „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” objętych PROW 2014-2020;

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw (Restrukturyzacja małych gospodarstw)

Kryteria wyboru mogą w szczególności uwzględniać:

- ▶ rodzaj planowanej produkcji (np. produkcja ekologiczna),
- ▶ wielkość ekonomiczną gospodarstwa,
- ▶ wpływ na realizację celów przekrojowych,
- ▶ kompleksowość biznesplanu,
- ▶ przetwarzanie produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie,
- ▶ udział w zorganizowanych formach współpracy producentów rolnych,
- ▶ kwalifikacje zawodowe rolnika.

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw (Restrukturyzacja małych gospodarstw)

Zobowiązania:

- ▶ Beneficjent zobowiązuje się do realizacji biznesplanu;
- ▶ Beneficjent zobowiązuje się do rozpoczęcia prowadzenia uproszczonej rachunkowości w gospodarstwie najpóźniej w dniu rozpoczęcia realizacji biznesplanu i prowadzenia jej co najmniej do dnia upływu okresu związania celem;
- ▶ W wyniku realizacji biznesplanu powinien nastąpić wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa do poziomu co najmniej 10 tys. euro, przy czym wzrost ten musi wynieść co najmniej 20% wartości wyjściowej.

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw (Restrukturyzacja małych gospodarstw)

Premia powinna być wydatkowana zgodnie z założeniami biznesplanu, w szczególności na:

- budowę lub modernizację budynków lub budowli,
- zakup, w tym również instalację, nowych maszyn, urządzeń, w tym sprzętu komputerowego i oprogramowania,
- zakładanie sadów lub plantacji wieloletnich krzewów owocowych, owocujących efektywnie co najmniej przez 5 lat,
- zakup lub budowę elementów infrastruktury technicznej wpływających bezpośrednio na warunki prowadzenia działalności rolniczej, przygotowanie do sprzedaży, sprzedaż bezpośrednią, przetwórstwo produktów rolnych pochodzących głównie z gospodarstwa,
- zakup gruntów rolnych,
- zakup zwierząt hodowlanych (gospodarskich) w rozumieniu przepisów o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich, stanowiących stado podstawowe - związany z rozpoczęciem produkcji zwierzęcej w gospodarstwie lub postępowaniem genetycznym w zakresie prowadzonej produkcji.

Premia powinna być wydatkowana na restrukturyzację gospodarstwa

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw (Restrukturyzacja małych gospodarstw)

Kwoty i wielkość wsparcia

Pomoc ma formę premii, wypłacanej w dwóch ratach: pierwsza w wysokości 80%, druga w wysokości 20% kwoty pomocy, wynoszącej maksymalnie do **60 000 zł**.

Wypłacenie drugiej raty uzależnione jest od prawidłowej realizacji biznesplanu.

Rozwój przedsiębiorczości – rozwój usług rolniczych

Rozwój przedsiębiorczości – rozwój usług rolniczych

Beneficjenci:

Osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, prowadząca działalność gospodarczą w zakresie usług rolniczych jako mikro lub małe przedsiębiorstwo przez co najmniej dwa lata przed złożeniem wniosku o przyznanie pomocy.

Rodzaj wsparcia – refundacja części kosztów kwalifikowalnych operacji.

Pomoc może być przyznana, jeśli spełnione są następujące warunki:

- wnioskodawca prowadzi działalność gospodarczą w zakresie usług rolniczych jako mikro lub małe przedsiębiorstwo przez co najmniej dwa lata przed złożeniem wniosku o przyznanie pomocy;
- wnioskodawca przedłoży biznesplan dotyczący rozwoju działalności gospodarczej, zakładający prowadzenie rentownej działalności w zakresie usług dla rolnictwa;
- wnioskodawca deklaruje obowiązek dokumentowania świadczenia usług rolniczych, co związane jest z zabezpieczeniem przed ryzykiem tworzenia sztucznych warunków w celu uzyskania wsparcia, tj. zakupu maszyn rolniczych, które przede wszystkim będą używane we własnym gospodarstwie rolnika, a nie w celu prowadzenia działalności gospodarczej zapewniającej dochód.

Pomocy **nie udziela się** podmiotom, które skorzystały z pomocy finansowej w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych”, objętego PROW 2007-2013.

Zasady ustanawiania kryteriów wyboru:

1. Przyczynianie się do realizacji priorytetów Unii Europejskiej:
 - a. innowacyjności poprzez uruchomienie nowych usług lub zmianę technologii oferowanych usług, z wykorzystaniem nowych maszyn i urządzeń, które dotychczas nie były stosowane u danego usługodawcy;
 - b. przeciwdziałania zmianom klimatu poprzez wykonywanie usług za pomocą technologii, maszyn, urządzeń i sprzętu ograniczających niekorzystne oddziaływanie na środowisko naturalne, natomiast w organizacji wykonywania usług zastosowane będą rozwiązania służące oszczędności zasobów, energii, wody, w sposób niskoemisyjny).
2. Podmioty, które nie korzystały ze wsparcia w ramach PROW 2007-2013 w ramach działań: „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” lub „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” objętych PROW 2007-2013.
3. Realizacja inwestycji w powiatach o wysokim rozdrobnieniu agrarnym.

Rozwój przedsiębiorczości – rozwój usług rolniczych

Kwoty i wielkość wsparcia

Poziom pomocy wynosi 50% kosztów inwestycji kwalifikującej się do wsparcia.

Maksymalna wysokość pomocy przyznana w okresie realizacji Programu jednemu beneficjentowi wynosi 500 000 zł (zgodnie z założeniami biznesplanu).

Płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do wsparcia w ramach systemu dla małych gospodarstw (Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa)

Płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do wsparcia w ramach systemu dla małych gospodarstw (Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa)

Beneficjenci:

Rolnik będący osobą fizyczną.

Rodzaj wsparcia – płatność jednorazowa.

Płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do wsparcia w ramach systemu dla małych gospodarstw (Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa)

Warunki kwalifikowalności:

Pomoc przyznawana jest tym rolnikom, którzy kwalifikują się do systemu dla małych gospodarstw ustanowionego w rozporządzeniu ws. płatności bezpośrednich i trwale przekazują swoje gospodarstwo rolne innemu rolnikowi.

Pomoc może być przyznana rolnikowi, który w chwili składania wniosku o przyznanie pomocy kwalifikował się od przynajmniej jednego roku do uczestniczenia w systemie dla małych gospodarstw, ustanowionym zgodnie z tytułem V rozporządzenia w sprawie płatności bezpośrednich, i który w drodze sprzedaży lub darowizny trwale przekaże swoje gospodarstwo rolne innemu rolnikowi.

Po przekazaniu gospodarstwa beneficjent nie będzie podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Gospodarstwo przejmujące grunty od beneficjenta musi posiadać lub osiągnąć, po przejęciu gruntów od beneficjenta działania, co najmniej wielkość odpowiadającą średniej wielkości gospodarstwa w Polsce lub średniej wielkości gospodarstwa w danym województwie, jeśli średnia powierzchnia gospodarstw w danym województwie jest większa niż średnia wielkość gospodarstwa w Polsce.

Płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do wsparcia w ramach systemu dla małych gospodarstw (Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa)

Zasady ustanawiania kryteriów wyboru

Kryteria wyboru uwzględniać będą:

- wielkość przekazywanego gospodarstwa (preferencja dla gospodarstw większych),
- wielkość gospodarstwa przejmującego grunty (preferencja dla gospodarstw mniejszych)
- preferencję dla przekazywania gruntów młodym rolnikom.

Płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do wsparcia w ramach systemu dla małych gospodarstw (Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa)

Kwoty i wielkość wsparcia

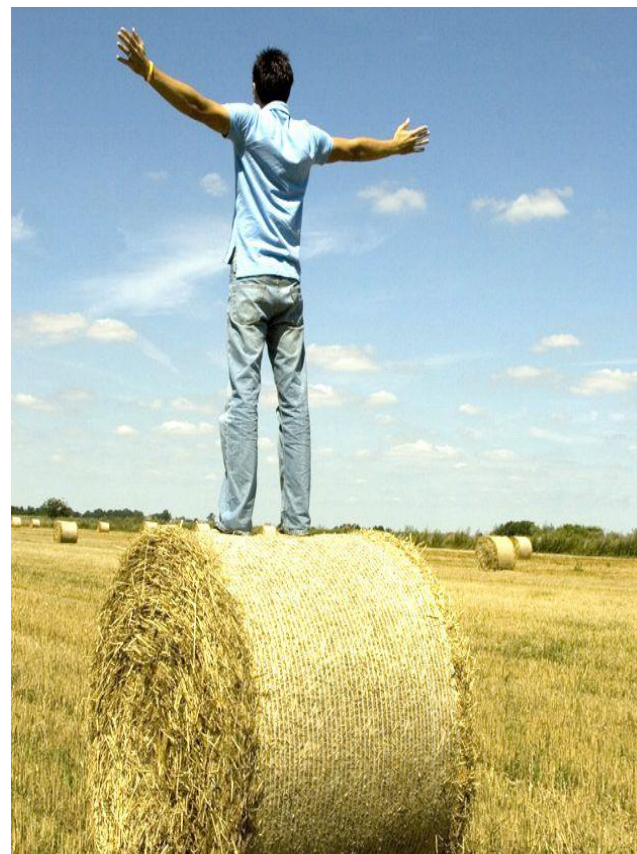
Roczna stawka pomocy odpowiada 120% rocznej płatności, do otrzymania której beneficjent kwalifikuje się w ramach systemu dla małych gospodarstw.

Opisana wyżej stawka pomocy przysługuje za rok, w którym beneficjent trwale przekazuje swoje gospodarstwo i lata następne, do roku 2020 włącznie.

Pomoc wypłaca się jednorazowo.

Beneficjent rozpoczyna realizację biznesplanu w terminie 9 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy.

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników

Działanie realizowane w ramach:

- **zwiększanie włączenia społecznego,**
- **ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich**

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników

Pomoc przyznaje się w związku z rozpoczynaniem prowadzenia gospodarstwa rolnego jako kierujący gospodarstwem.

Wsparcie dotyczy rozwoju przejętego gospodarstwa, w kierunku produkcji żywnościowych produktów rolnych, jak i nieżywnościowych produktów rolnych, a także przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie.

Wsparcie będzie skierowane wyłącznie do osób młodych (do 40 lat), o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych, które po raz pierwszy rozpoczynają prowadzenie gospodarstwa rolnego jako kierujący.

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników

Beneficjent

Osoba, która:

- nie ukończyła 40 roku życia,
- posiada odpowiednie kwalifikacje zawodowe,
- po raz pierwszy rozpoczyna prowadzenie gospodarstwa rolnego jako kierujący gospodarstwem lub prowadzi gospodarstwo rolne jako kierujący nie dłużej niż 12 miesięcy w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników

Beneficjent –warunki przyznania pomocy

Osoba ubiegająca się o przyznanie pomocy winna rozpocząć urządzenie gospodarstwa rolnego przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy, lecz nie wcześniej niż na 12 miesięcy przed jego złożeniem.

Urządzenie gospodarstwa rozpoczyna się z chwilą, gdy osoba ubiegająca się o przyznanie pomocy stała się właścicielem lub objęła w posiadanie gospodarstwo rolne, a kończy się z chwilą rozpoczęcia prowadzenia gospodarstwa jako kierujący gospodarstwem.

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników

Jeżeli urządzenie gospodarstwa:

- 1) rozpoczyna osoba małoletnia, okres 12 miesięcy liczy się od dnia uzyskania przez tę osobę pełnoletniości;
- 2) rozpoczyna się w wyniku dziedziczenia, okres 12 miesięcy liczy się od dnia uzyskania prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku.

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników

Osoba prowadząca gospodarstwo :

- osobiście (pracuje w tym gospodarstwie i podejmuje wszelkie decyzje dotyczące gospodarstwa),
- na własny rachunek i we własnym imieniu,
- ponosi koszty i czerpie korzyści w związku z jego prowadzeniem.

O prowadzeniu gospodarstwa rolnego jako kierujący gospodarstwem świadczą w szczególności:

- zgłoszenie zwierząt gospodarskich do rejestru w celu prowadzenia działalności rolniczej,
- wystąpienie o płatności bezpośrednie,
- wystąpienie o pomoc finansową dla rolników w ramach programów UE lub pomocy krajowej,
- prowadzenie działu specjalnego produkcji rolnej.

Premia dla młodych rolników może być przyznana tylko raz, w okresie realizacji PROW 2014-2020, osobie i na gospodarstwo, tj. na grunty rolne, które wchodziły w skład gospodarstwa objętego pomocą, chyba że pomoc została przyznana, lecz nie została wypłacona z powodu rezygnacji lub niespełnienia warunków wynikających z decyzji o przyznaniu pomocy.

W przypadku małżonków premię może otrzymać tylko jedno z nich, niezależnie od tego, czy prowadzą wspólne gospodarstwo, czy odrębne gospodarstwa, przy czym małżonek młodego rolnika spełnia warunki dotyczące w szczególności: nieprowadzenia gospodarstwa jako kierujący oraz nieotrzymania premii w ramach działania „Ułatwienie startu młodym rolnikom” PROW 2007-2013.

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników

Pomoc może być przyznana, jeżeli wnioskodawca posiada odpowiednie kwalifikacje zawodowe .

Warunek dotyczący kwalifikacji zawodowych jest spełniony, jeżeli młody rolnik :

- posiada kwalifikacje rolnicze, potwierdzone odpowiednim świadectwem lub dyplomem, lub posiada odpowiedni staż pracy w rolnictwie;
- lub uzupełni kwalifikacje zawodowe (wykształcenie) w okresie 36 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy.

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników

Gospodarstwo wskazane w biznesplanie:

- ma powierzchnię użytków rolnych równą co najmniej średniej krajowej, a w przypadku gospodarstw położonych w województwie o średniej niższej niż krajowa równą co najmniej średniej wojewódzkiej, oraz nie większą niż 300 ha;
- przynajmniej 70% minimalnej wielkości, o której mowa w punkcie powyżej (część podstawowa gospodarstwa), stanowi przedmiot własności beneficjenta, użytkowania wieczystego lub dzierżawy z zasobu własności rolnej Skarbu Państwa lub JST;
- ma wielkość ekonomiczną nie mniejszą niż 13 tys. euro i nie większą niż 150 tys. euro.

Nabycie lub wejście w posiadanie gospodarstwa następuje najpóźniej w terminie 9 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy.
Beneficjent zobowiązuje się do realizacji biznesplanu.

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników

Brak możliwości wsparcia gospodarstw, których głównym kierunkiem produkcji będzie:

- chów drobiu (nie dotyczy produkcji ekologicznej),
- prowadzenie plantacji roślin wieloletnich na cele energetyczne,
- prowadzenie niektórych działów specjalnych produkcji rolnej, w szczególności: hodowli zwierząt laboratoryjnych, hodowli ryb akwariowych, hodowli psów rasowych, hodowli kotów rasowych.

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników

Kryteria wyboru mogą w szczególności uwzględniać:

- wielkość gospodarstwa,
- kwalifikacje zawodowe młodego rolnika,
- rodzaj planowanej produkcji,
- kompleksowość biznesplanu,
- przetwarzanie produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie,
- wpływ na realizację celów przekrojowych,
- różnicę wieku pomiędzy przekazującym gospodarstwo a młodym rolnikiem,
- udział w zorganizowanych formach współpracy producentów rolnych,
- przejmowanie gospodarstwa w całości lub tworzenie gospodarstwa z mniejszych gospodarstw.

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników

Pomoc w wysokości **100 000 zł** wypłacana jest w dwóch ratach: pierwsza rata w wysokości 80% kwoty pomocy, druga rata w wysokości 20% kwoty pomocy.

Pierwsza rata zostanie wypłacona po spełnieniu przez beneficjenta, w terminie 9 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy, warunków z zastrzeżeniem których została wydana ww. decyzja. Druga rata będzie wypłacana po realizacji biznesplanu.

Premia wydatkowana na cele związane z rozwojem gospodarstwa, zgodnie z założeniami biznesplanu.

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników

W wyniku realizacji biznesplanu nastąpi wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa co najmniej o **10%**.

Beneficjent zobowiązuje się do rozpoczęcia prowadzenia uproszczonej rachunkowości w gospodarstwie nie później niż w dniu rozpoczęcia realizacji biznesplanu i prowadzenia tej rachunkowości co najmniej do dnia upływu okresu związania celem.

Beneficjent ma stać się rolnikiem aktywnym zawodowo w rozumieniu przepisów UE o płatnościach bezpośrednich w terminie 18 miesięcy od dnia rozpoczęcia prowadzenia gospodarstwa rolnego.

Beneficjent zobowiązuje się do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników jako rolnik z mocy ustawy w pełnym zakresie przez okres co najmniej 12 miesięcy od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy.

Beneficjent prowadzi gospodarstwo rolne jako kierujący co najmniej do dnia upływu okresu związania celem.

Beneficjent rozpoczyna realizację biznesplanu w terminie 9 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy.

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników

Premia powinna być wydatkowana zgodnie z założeniami biznesplanu, w szczególności na:

- budowę lub modernizację budynków lub budowli służących prowadzeniu działalności rolniczej lub przygotowaniu do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie,
- zakup lub instalację nowych maszyn, urządzeń, w tym sprzętu komputerowego do prowadzenia działalności rolniczej lub przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie,
- zakładanie sadów lub plantacji wieloletnich krzewów owocowych, które efektywnie owocują co najmniej przez 5 lat,

Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników

- zakup, instalację lub budowę elementów infrastruktury technicznej wpływających bezpośrednio na warunki prowadzenia działalności rolniczej oraz przygotowanie do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie,
- zakup gruntów rolnych, w części nie przekraczającej 30 % kwoty premii,
- zakup stada podstawowego zwierząt hodowlanych (gospodarskich), związany z rozpoczęciem produkcji zwierzęcej w gospodarstwie lub postępowaniem genetycznym w zakresie prowadzonej produkcji.

Dziękuję za uwagę !